

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

56. An sit peccatum mortale contrahere matrimonium vltimo die, quo
completur legitima ætas. Et an satis sit si no[n] solùm prima dies anno
duodecimi in foemina, & decimiquarti in viro sit incepta, sed ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

sin tener edad legitima, esta prohibiendo en derecho en el *cap. 2. de despons. impub.* y hazer lo contrario es pecado mortal, como se ven a aquellas palabras dilucidius inhihemus.] Sic ille, & ante illum Coninch de *Sacr. disp.* 2. 1. *duob. s. n. 54.* Gutierrez de *matr. cap. 2. n. 16.* Bonacina de *matrim. quest. 1. punct. 4. n. 7.* Filliuc. *tom. 1. tract. 10. part. 1. cap. 7. n. 239.* & hanc sententiam docet etiam nouissimè Basilius Pontius de *matrim. lib. 7. cap. 6. n. 3.* & docuerat antea Henriquez *lib. 1. cap. 13. n. 13.* vnde non est dubium esse probabiliorem, & communiorem.

2. Non reticem tamen negatiuam sententiam docere Thom. Sanchez de *matr. 10. lib. 1. disp. 17. n. 6.* quia à iure antiquo recedendum non est absque rextu expresso, & quòd iuris correctio est odiosa, & omnino vitanda.] *præcipimus. C. de appell.* Sed matrimonium de præfenti inter impuberes est permillum multis canonibus, & interpretantur, quasi essent verba de futuro, *cap. si. de despons. impub. cap. vnic. §. idem quoque, eod. tit. in 6.* Ergo non est dicendum, *cap. 2.* quod citat correxisse hæc iura, cum optimè possit interpretari ne corrigat. Item, quia Panormitanus *eod. cap. 2. n. 5.* & Præposit. *ibi num. 2.* explicant illum textum, vt tantum prohibeat, ne impuberes, vel puberes cum impubere contrahant matrimonium, si mulque copula carnali dent operam, ne postmodum de matrimonij valore dubitetur. Quòd si virgeas, textum permittere hanc coniunctionem propter pacis bonum; non posse autem permitti copulam, respondeo, permitti quidem posse quando iudicio Episcopi probabile esset malitia præuenite ætatem; virgentissimæque causa concurrente, quamuis de potentia facta comperiretur, nondum adesse potentiam, esset illud matrimonium sponsalia, iuris interpretatione. Hæc omnia Sanchez.

3. Sed stando in prima sententia, moderanda est cum Paludano in *4. dist. 28. quest. 2. art. 2. num. 8. & 10.* Angelo *ver. matrimonium 3. impedim. 16. n. 7.* Tabiena *ver. matrimonium 1. q. 6. num. 7.* Henriquez & Filliucio *loc. citatis*, nisi cum Episcopi licentia, & iusta interueniente causa; matrimonium ante legitimam ætatem celebretur, ex *c. 2. vbi supra.* Item stando etiam in dicta opinione queritur.

RESOL. LVI.

An sit peccatum mortale contrahere matrimonium, ultimo die, quo completur legitima ætas?

Es an satis sit, si non solum prima dies anni duodecimi in femina, & decimi quarti in viro sit incæpta, sed etiam si tres dies, aut etiam decem dies ex ea ætate deficiant?

Et notatur validum esse matrimonium contractum ante legitimam ætatem, si malitia suppleat ætatem. Ex *part. 3. tr. 4. Ref. 276. alias 277.*

Sup. hoc in Ref. seq. & supra ex Ref. sol. 52. lege doctrinam §. Sed Hunnius.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Basilius Pontius de *matrim. lib. 7. c. 65. nu. 1.* vbi sic ait. In dubio præfinitum tempus completum sit, inhabiles iudicat Ecclesia, etiam si exigua temporis distantia sit, neque enim hic locum habet illa regula, quod parum distat, nihil distare videtur, sicut neque in aliis, in quibus ius præfinit tempus exigit, vt in animo probationis Religiosi, & in ætate ad Ordines si enim vel vnus dies, aut hora desideretur, vitiat factum. Cum enim ius præfinit tempus, exigatque illud esse completum, nisi malitia suppleat, non est locus paucorum dierum supplemento. Quòd si illa suppleat, parum refert, an duo, vel tres dies, aut etiam plures deficiant. Imò existimo, nec satis esse, vt

impleta ætas censeatur vltimum diem inceptum esse, quando malitia non suppleat ætatem; vt de anno probationis dicendum est. Neque obstat, quòd iure ciuili alia sit dispositio in testamentis, necesse à iure ciuili ad canonicum in hac re argumentum deduci potest, aut à testamentis ad matrimonia, vbi est expressa decisio Pontificum. Ita Pontius.

2. Contrariam tamen sententiam tenet Barbosa in *collect. tom. 2. lib. 4. tit. 3. cap. 14. n. 2.* & Villalobos in *summa, tom. 1. tract. 14. disse. 22. num. 1.* & alii penes ipsum, vbi sic asserit. [Esta edad ha de ser cumplida, como dize el *c. ex litteris*, en estas palabras. Dones nec compleat puer annum decimum quartum. Verdad es, que bastaria si estuuiesse en el vltimo dia, como tiene Syluestro, Ab Alexandro de Neuo, Sanchez, y otros lustras, y es la razon, porque se determina assi en fauor del testamento en la ley *que es, ff. de testam.* y no es menor el fauor de matrimonio. Mas no abtaria si faltasse tres dias, como con otra tiene el mismo Sanchez, y lo mismo siento si faltasse vn dia, porque mortalmente no se iuzga por cumplido año, como se juzgaria estando en el mismo dia.] Sic Villalobos.

3. At Ioannes Gutierrez (attende lector) de *matrim. cap. 2. num. 20.* hoc vltimum contra Villalobos admittit, sic enim ait. Satis enim est si prima dies anni duodecimi in femina, & decimi quarti in viro sit incepta, quinimo & decimi erit dicendum quatuor dies ex ætate deficiant, ex eo quòd moraliter censeatur tunc completa: non enim metaphisice compleri requiritur, vt tenet Holtien. in *cap. impuberes, num. 5. de despons. impub.* & Veracuz in *specul. part. 1. artic. 26.* Imò Martinus Ledelma in *2. part. lib. 4. tract. 60. art. 1. col. penult. ver. bestabis*, vltius dicit satis esse quamuis decem dies defint. Ita Gutierrez.

4. Notandum est tamen hic obiter validum esse matrimonium contractum ante legitimam ætatem, si malitia suppleat ætatem; vt ex multis notat Barbosa in *collect. tom. 2. lib. 4. tit. 2. cap. 9. num. 1.* & pariter ex *cap. de illis 2. de despons. impub.*

RESOL. LVII.

An in ætate requisita ad matrimonium detur paritas materia?

Et notatur ad valorem matrimonij non requiri, vt dicta ætas sit mathematicè completa, sed moraliter, et quando contrahentes ab ea distarent non solum per tres, aut decem dies, sed etiam per vnum aut alterum mensem? Ex *part. 3. tr. 5. Ref. 16.*

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, & ita aliqui asserunt sufficere eam ætatem ad matrimonij valorem, vt in *cap. puberes, num. 5. de despons. impub.* & plus addit in *cap. Martinus Ledelma in 2. part. 4. quest. 60. art. 1.* docent satis esse, quamuis decem dies defint. Sed communiter Doctores, quos citat, & sequitur Sanchez de *matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 104. num. 2. & 3.* asserunt sufficere in tali casu, quòd vltima dies anni duodecimi in femina, & decimi quarti in viro sit incepta, quamuis non sit completa.

2. His tamen non obstantibus contrariam sententiam docet ex Pontio Gaspar Hurtadus de *matrim. disp. 22. diffin. 12. n. 45.* vbi sic ait. Alij docent requiri dictam ætatem esse mathematicè completam, & merito, quia iure præscribitur, seu taxatur, ac proinde debet in indiuisibili consistere. sicut precium iure præscriptum in indiuisibili consistit. Vnde regula